

Jak psát článek do odborného časopisu?

Mgr. Michaela Širůčková, Ph.D.

Typy vědeckých článků

- Přehledová studie (review), teoretická studie
- Výzkumné sdělení
- Metodologický/metodický článek
- Případová studie (case study)

Přehledová studie (Review)

- Meta-analýza, kritické zhodnocení materiálů, které byly na dané téma publikovány, shrnuje vývoj současného empirického výzkumu tématu
- Integruje paradigmatata a diskurzy
- Organizuje, integruje a hodnotí publikované
- Jednotlivé části přehledové studie neřadí chronologicky, ale podle souvislostí.

Struktura:

- Definice a vyjasnění problému
- Shrnutí předchozích zjištění
- Upozornění na vztahy, rozpory, mezery, nekonzistence v literatuře a v empirických výsledcích
- Vize dalšího postupu při řešení problému

Metodologický článek

- Prezentuje nový metodologický přístup (faktorová analýza, SEM), modifikaci existující metody, diskutuje možnosti získávání, analýzy dat a interpretace výsledků
- Obvykle vysoce obecný, proto...
  - ...empirická data prezentuje jako ilustraci přístupu

Případová studie

- Příspěvek, ve kterém autor popisuje případový materiál získaný v průběhu práce s jednotlivcem nebo organizací
- Cíle a možnosti:
  - představit problém
  - popsat významné body pro řešení problému;
  - upozornit na nutnost dalšího výzkumu a teoretického bádání
  - nutnost dodržovat etické standarty

Výzkumné sdělení

- Zpráva o výsledcích výzkumu, která je tvořena následujícími částmi, jež reflektují průběh výzkumu:
  - úvod do problematiky (introduction)
  - metody (method)
  - výsledky (results)
  - diskuse (discussion)

Článek jako celek

Uvedení do problému

Problém, nebo otázka o lidech

Odpovědi předchozích výzkumů

Výzkumné otázky studie

Metody

Detaily o prezentovaném výzkumu

Výsledky analýzy

Diskuze

Souvislosti výsledků s předchozími výzkumy

Využitelnost poznatků pro praxi, život

Jak dodržet formu „“?

Jak začít?

Kde jste vyrůstali?

Sluneční soustava – Zeměkoule – Evropa –
Česká republika – Jižní Morava – Brno -
...- v pařezové chaloupce na mýtince

S jakou úrovní obecnosti začít?

Jak dodržet formu „“?

Co napsat do úvodu?

Popište, proč je studie důležitá:

- Začněte otázkou o lidech
- Zjištění a odpovědi předchozích studií
  - jak se studie vztahuje k předchozím zjištěním
  - problémy
  - omezení (zobecnitelnost, chyby výzkumu, neadekvátně použité metody, ...)
  - dosud nevyřešené otázky
- Výzkumná otázka vaší studie

Jak dodržet formu „“?

Zjištění předchozích studií

- Měly by úzce souviset s vaší výzkumnou otázkou
- Shrňte, co předchozí výzkum zjistil „o lidech“
- Nepodávejte ucelený historický přehled, co už bylo v dané oblasti zjištěno, ale pouze systematizujte relevantní poznatky
- Necitujte všechno, co jste již četli, citujte však vše, co jste použili
- Nepoužívejte podnadpisy, zbytečně štěpí text

Problémy předchozích výzkumů:

- Presentujte vaše stanovisko, proč předešlé výzkumy dostatečně neřeší danou problematiku, neodpovídají na výzkumnou otázku:
  - Konceptuální, metodologické problémy
  - Omezení – vzorek
- O co se předchozí výzkum v dané problematice nepokusil?
- Co bude přínosem vaší studie?

Jak otevřít formu „“?

Otázka o lidech versus otázka o výzkumu

O výzkumu:

„Intelligence není považována za neměnnou schopnost, značná pozornost byla proto věnována zkoumání jejího vývoje.“

O lidech:

„V průběhu lidského života dochází k celé řadě vývojových změn. Týkají se tyto změny i intelligence?“

Jak dodržet formu „“?

Otázka o lidech versus otázka o výzkumu

Souvisí rodičovská kontrola s menší mírou delikvence adolescentů?

Dokáží rodiče ovlivnit případné delikventní chování svého dítěte?

Je v adolescenci otevřenost k novým zkušenostem důležitý rys osobnosti?

Jsou dospívající, kteří jsou otevření k řešení nových úkolů, přemýšlení o nových poznacích, ...?

Jak dodržet formu „“?

Výzkumná otázka vaší studie

- Zužuje problém (nejspecifičtější část článku).
- Implikuje formulaci hypotézy (a tedy i způsob jejího ověření).
- V pojmové úrovni spojuje teorii a metodu.

Příklad:

„Můžeme tedy předpokládat, že dospívající zbavení možnosti čerpání institucionální opory a současně žijící v nevyhovujících rodinných podmínkách skutečně prospívají hůře než jejich vrstevníci s benefitem dobrých rodinných vztahů?“

„Lze použít výsledky hodnocení studia na VŠ jako efektivní prediktor úspěchu v profesní kariéře?“

Jak dodržet formu „“?

Část o metodách

Předkládáme detaily naší studie:

- Jak byla studie provedena
- Podáváme takové informace, které čtenáři umožní zhodnotit naši studii
- Podáváme takové informace, které umožní případnou replikaci našeho výzkumu

Cílem této části je poskytnout čtenáři informace o kvalitě provedení výzkumu:

- Zvolili jsme adekvátní vzorek?
- Byly metody zkoumání vhodně zvoleny?
- Byl výzkum bezchybně, přesně, dobře proveden?

Rozdělte část o metodách do sekcí:

- výzkumný vzorek (respondenti), výzkumné metody, informace o postupu výzkumu a získávání dat, způsob analýzy dat

Jak dodržet formu „“?

Část o metodách

Výzkumný vzorek (respondenti):

- Věk respondentů,
- Jakým způsobem byli zařazeni do výzkumu
- Charakteristiky vzorku (SES, stav, rodina,...)
- Velikost vzorku vzhledem k celé populaci

Výzkumné metody:

- Originální položky, které jsme použili ve škálách
- Informace o reliabilitě, validitě

Informace o postupu výzkumu a získávání dat:

- Jak jsme získávali data, kdy jsme je získávali, kdo sbíral data

Způsob analýzy dat:

- Jak jsme postupovali při analýze dat, abychom odpověděli na výzkumné otázky

Jak dodržet formu „“?

Část o výsledcích

- Výsledkovou část piště tak, aby měla smysl, i když odstraníme čísla (udělejte si „babiččin“ test: „*Rozuměla by tomu i moje babička?*“ 😊)
- Podejte odpověď na otázku, kterou jste si položili v úvodu
- Používejte podnadpisy, abyste oddělili jednotlivé výzkumné otázky
např. Co představuje rodičovský monitoring? Vztah mezi monitoringem rodičů a delikvencí jejich dětí.
- Připomeňte čtenáři otázku v konceptuálních termínech/konstruktech a operacionalizaci těchto termínů a potom odpovězte na otázku
- Často shrnujte a číňte závěry
- Číňte pouze závěry, které vyplývají z vašich výsledků; uvádějte *všechny* relevantní výsledky (statistiky)
- Výsledky bychom měli podávat formou, která může stát sama o sobě. Čísla dávejte do závorek ($F(df=1)=5.034, p< 0.01$)
- Výsledky jednoduché statistiky můžete prezentovat v textu
- Pro komplexnější statistiku použijte grafy a tabulky

Jak dodržet formu „“?

Diskuse

- Část, kde hodnotíme a interpretujeme výsledky a jejich aplikaci
- Musí obsahovat nové závěry
- Nesmí být pouho reformulací toho, co již bylo řečeno

Jak postupovat?

- Začněte s jasným vyjádřením toho, co jste zjistili ve své studii
- Diskutujte omezení a zaměřte se na metodologické otázky
- Diskutujte souvislosti vašich zjištění a přecházejících výzkumů
- Diskutujte aplikace vašich zjištění pro praxi

Čemu se vyhnout?

- Jednoduchému opakování výsledkové části
- Končit s omezeními naší studie; text musí být prospektivní
- Deklarovat, že všechno, nač jsme přišli podporuje zjištění předchozích výzkumů
- Diskusi zakončit velmi úzce

Jak dodržet formu „“?

Diskuse - recept

- 1) Začněte odstavcem o hlavních zjištěních
  - Ne v termínech proměnných, nezmiňujte analýzy a subjekty zkoumání
- 2) Co přinesla vaše zjištění nového a proč?
- 3) Popište omezení vaší studie
  - Postupujte podle toho, jak moc tyto omezení mohly ovlivnit vaše výsledky
  - Pokuste se najít „zlatou střední cestu“
- 4) Buďte poctiví a nesnažte se zatajit slabé stránky; jejich konstatování je často zdrojem podnětů pro další práci
- 5) Pokračujte s popisem silných stránek vaší studie
- 6) Napište jeden nebo dva odstavce diskutující nějaké neočekávané, překvapující výsledky.
- 7) Diskuzi ukončete shrnutím významu a přínosu vašich zjištění pro svět 😊.

Jak napsat abstrakt?

- Nejdůležitější část textu - reklama na ten text. Visí ve WoS atd., podle abstraktu je posuzována/odhadována úroveň následujícího textu. Abstrakt je to, co rozhoduje o přijetí na konferenci.
- Všechny nejpodstatnější informace; rozsah je stanoven obvykle zvnějšku - editorem, organizátorem akce (150 - 400 slov, ale APA jen 120!)
- Abstrakt x anotace = anotace je sdělení o připravovaném, abstrakt o hotovém. Anotace není seriosní odborné sdělení.
- Není vhodný trpný rod, ani v češtině. Vynechat všechny vycpávky, definovat VŠECHNY zkratky.
- Nepoužívat podstatná jména slovesná, přídavná jména slovesná atd. (provádění výzkumu, ...)
- Pravdivost.
- Nehodnotící jazyk (např. zcela nesmyslná jsou zjištění ...)

Abstrakt - recept

Musí popsat v celých větách a maximálně stručně:

- předmět výzkumu, paradigma/teoretická východiska,
- výzkumnou otázku (nebo hypotézy),
- výzkumný soubor (počet, věk, pohlaví, speciální charakteristiky)
- metodu, způsob sběru dat, metodu analýzy
- výsledky včetně hladin spolehlivosti
- shrnutí, aplikace

Social Support from Parents and Peers as Factors in Risk-taking Behaviour in Adolescence

For adolescents, good relationships with both parents and peers can provide a base for the quality of psychological, social functioning and health. The quality of these relationships is also one of the important factors in risk-taking behaviour (risk sport activities, substance use and school problems, aggressive behaviour, vandalism). In our study, we examined the influence of both parents and peers on risk-taking behaviour with respect to quality of social environment. We asked whether perceived social support from peers and parents is a protective factor in risk-taking behaviour in adolescence and whether there is a moderate effect or interaction between social support and intensity of risk-taking behaviour of peers and risk-taking behaviour in adolescence? Participants in our study were 16, 17, and 18-year-old youths from the secondary schools in South's Moravia area in Czech Republic (N=473 respondents, 222 boys and 251 girls). Results indicate that social support from parents is small but significant ($r=-0,203$; $p<0,05$) protective factor in risk-taking behaviour. We found that risk-taking behaviour of friends strongly influences adolescent risk-taking behaviour ($r=0,403$; $p<0,01$) .

Použitá literatura

- American Psychological Association (2002). *Publication manual of the American Psychological Association* (fifth edition). Washington, DC: Author.